

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО

КАФЕДРА
ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА
МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

**НОВА ІСТОРІЯ КРАЇН
ЄВРОПИ ТА АМЕРИКИ
ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XVII –
ПОЧАТКУ XX СТ.**

Освітній ступінь
Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонент освітньо-професійної програми
Дні занять
Мова викладання
Консультації

Викладач

Контакти

бакалавр
01 Освіта/Педагогіка
014 Середня освіта (Історія)
Середня освіта (Історія)
4,5
3 рік, I семестр
Обов'язкові навчальні дисципліни
згідно з розкладом
українська
щовівторка 13.00–14.20 (204 кабінет, з
можливістю дистанційної роботи на платформах
ZOOM та Google-class).
кандидат історичних наук, доцент
Павленко Людмила Анатоліївна
Е-mail: pavlenko_lud@ukr.net
Facebook Messenger Людмила Павленко

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Нова історія країн Європи та Америки другої половини XVII – початку XX ст.» охоплює коло проблем процесу модернізації західного суспільства доби Нового часу. Вивчення дисципліни сприяє формуванню знань, вмінь і навичок для об'єктивного аналізу специфіки Західної цивілізації, які здобувачі освіти зможуть застосувати у своїй професійній діяльності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є усі аспекти становлення та модернізації індустріального суспільства у країнах Європи та Америки.

Програма навчальної дисципліни складається з п'ятих змістових модулів:

1. Вступ до курсу «Нова історія країн Європи та Америки другої половини XVII – початку XX ст.». Становлення доби модерну.
2. Епоха Просвітництва. Утворення США. Велика Французька революція та імперія Наполеона Бонапарта.
3. Країни Європи та Америки в епоху Індустріальної революції (кінець XVIII – перша половина XIX ст.).
4. Основні тенденції суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку Західної індустріальної цивілізації у другій половині XIX – на початку XX ст.
5. Західний світ у переддень Великої війни.

Мета викладання навчальної дисципліни «Нова історія країн Європи та Америки другої половини XVII – початку XX ст.» полягає у поглибленому вивченні становлення та трансформації індустріальної цивілізації, історичних закономірностей та національної специфіки процесу модернізації, у формуванні у здобувачів освіти компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності.

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ І РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шифр згідно ОПП	Компетентності
ЗК 02	Здатність зберігати та примножувати культурні цінності на основі розуміння закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, зберігати баланс між професійним та особистим життям.
ЗК 03	Здатність активно вчитися впродовж життя й оволодівати інноваційними стратегіями навчання.
ЗК 04	Здатність виявляти ініціативу, підприємливість, генерувати нові ідеї, визначати та розв'язувати проблеми.
ЗК 05	Здатність ефективно працювати одноосібно, у складі команди і в мультидисциплінарному оточенні.
ЗК 06	Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
ЗК 07	Здатність спілкуватися державною мовою усно та письмово, доносити власну думку іноземною мовою усно та письмово.
ФК 09	Здатність орієнтуватися в історичному часі, застосовувати періодизацію як спосіб пізнання історичного процесу, доцільно використовувати категоріально-понятійний апарат і хронологію історичної науки. Здатність розкривати загальну структуру історичної науки на основі взаємозв'язку основних історичних процесів та постатей.
ФК 10	Здатність до абстрактного мислення, пошуку, оброблення, аналізу та синтезу інформації з різних джерел.
ФК 11	Здатність обґрунтовано визначати роль України в загальноєвропейських та світових культурних процесах.
Програмні результати навчання	
ПРН 01.	Уміння аналізувати й розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері професійної діяльності або навчання
ПРН 02.	Розуміння значення культури як форми людського існування, здатність цінувати різноманіття та мультикультурність світу і керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.
ПРН 03.	Володіння концептуальними науковими та практичними знаннями та здатністю до критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної педагогічної діяльності та/або навчання історії.
ПРН 09.	Здатність продовжувати навчання упродовж життя і вдосконалювати здобуті під час навчання компетентності з високим рівнем автономності.
ПРН 11.	Здатність чітко і логічно відтворювати базові історичні знання, оцінювати нові відомості, факти, події та інтерпретації в контексті формування в учнів цілісної історичної картини світу.
ПРН 12.	Розуміння й використання основних сучасних термінів і положень історичних наук та методики їх викладання, а також здатність аналізувати, порівнювати і класифікувати результати діяльності науковців різних напрямків і шкіл. Знання та розуміння історіографії для аналізу сучасних наукових дискусій із проблем вітчизняної та всесвітньої історії.
ПРН 13.	Уміння використовувати методологію історії як науки, характеризувати об'єктивно й неупереджено історичні події та постаті різних історичних періодів, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між окремими подіями та явищами на

підставі критичного аналізу історичних джерел, інтеграції їх змісту, визнання й сприйняття різноманітності їх оцінок.
виконуваних робіт. Вміння та навички створення проєктів та їх публічного захисту.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Модуль I				
1	Новий час та його місце у світовій цивілізації. Періодизація.	2		
2	Світ економіки раннього Нового часу.	2		2
3	Міжнародні відносини (друга половина XVII–XVIII ст.)	4		
4.	Становлення та розвиток абсолютизму в країнах Західної Європи.	2		4
5.	Англійська буржуазна революція середини XVII ст. «Славна революція в Англії».		4	
Модуль II				
6.	Європейське просвітництво.	2		2
7.	Північноамериканські колонії Англії. Війна за незалежність англійських колоній та утворення США.		4	
8.	Проблема характеру Великої Французької революції в історичній літературі. Криза французького абсолютизму.	4	4	2
9.	Консульство та імперія Наполеона Бонапарта.	4		
Модуль III				
10.	Промисловий переворот. Формування та розвиток основних ідейно-політичних доктрин XIX ст.	2		2
11.	Великі європейські країни та США в період індустріальної революції (перша половина XIX ст.)	2		2
12.	Італія, Греція, малі європейські країни в період індустріальної революції (перша половина XIX ст.)			4
13.	Чартистський рух в Англії у 30-40-х рр. XIX ст.		2	
14.	Французька революція 1848–1849 рр.		4	
Модуль IV				

15.	Результати і наслідки процесу модернізації у країнах Західної Європи та Америки у другій половині XIX – на початку XX ст.	2		
16.	Франція у другій половині XIX.	2	2	
17.	Об'єднання Німеччини.	2		2
18.	Утворення єдиної Італії.			4
19.	Особливості соціально-економічного та політичного розвитку Англії у другій половині XIX.	2		4
20.	США: формування американської нації.	2		
21.	Утворення Австро-Угорщини.	2		
22.	Іспанія та Португалія у другій половині XIX ст.			4
23.	Малі європейські країни у II половині XIX ст.	4		
24.	Основні тенденції розвитку Скандинавських країн.			4
25.	Основні тенденції розвитку країн Латинської Америки.			4
Модуль V				
26.	Третя французька республіка на початку XX ст.		2	
27.	Німеччина за доби Вільгельма II.		2	
28.	Великобританія напередодні Першої світової війни.		2	
29.	Австро-Угорщина на початку XX ст.			4
30.	Італія у 1900–1914 рр.			5
31.	Малі європейські держави та Скандинавія на початку XX ст.			4
32.	Іспанія та Португалія на початку XX ст.			4
33.	Американський континент у 1900-1914 рр.		2	4
34.	Міжнародні відносини кінця XIX – початку XX ст.		2	4
Разом за курс - 60 год		40	30	65

Тематика практичних занять.

Модуль I

Тема 1. Англійська революція середини XVII ст.: політичні та соціально-економічні перетворення (4 год).

1. Особливості англійського абсолютизму. Політичні, релігійні та соціально-економічні вимоги парламентської опозиції в Англії в першій половині XVII ст.
2. Конституційний етап революції: політичні та судово-правові реформи пресвітеріан. “Велика Ремонстрація”.
3. Політична програма індепендентів (порівняльний аналіз з програмою пресвітеріан). Законодавство Довгого парламенту.
4. Програма політичних та соціальних перетворень левелерів.
5. Політична система Англії за часів республіки (1649–1653 рр.).
6. Рух дигерів.
7. Протекторат О. Кромвеля та причини Реставрації монархії Стюартів.

Тема 2. Англійська колонізація Північної Америки та початок формування північноамериканської нації. Утворення Сполучених Штатів Америки (4 год.)

1. Соціально-економічний розвиток та політичний устрій англійських колоній у Північній Америці в XVII – першій половині XVIII ст.
2. Ідеологія американського буржуазного суспільства. Американське просвітництво (Б. Франклін, Т. Джефферсон, Т. Пейн).
3. Загострення соціально-економічних відносин між колоніями та метрополією. Діяльність Континентальних конгресів.
4. Декларація незалежності 1776 р. та “Статті Конфедерації”.
5. Державний устрій та політичні права громадян за Конституцією 1787 р. Біль про права 1791 р.
6. Історичне значення визвольної війни північноамериканських колоній Англії.

Тема 3. Велика Французька революція та імперія Наполеона Бонапарта: зміни в державно-політичному устрої Франції.

1. Новий державно-політичний устрій Франції за Конституцією 1791 р.
2. Якобінська Конституція 1793 р. Органи влади за якобінської диктатури.
3. Термідоріанський режим: Конституція 1795 р. і Директорія
4. Державний переворот Наполеона Бонапарта. Конституція 1799 р.

Тема 4. Чартистський рух в Англії у 30 – 40 рр. XIX ст.

1. Парламентська реформа 1832 р.
2. Утворення перших чартистських організацій. Чартистський конвент та перша народна хартія.
3. Національної чартистська асоціація. Друга народна хартія
4. Третя хвиля чартизму та занепад чартистського руху. Історичне значення.

Тема 5. Революція 1848 р. у Франції

1. Історичні передумови та причини революції.
2. Лютнева революція 1848 р. та створення Тимчасового уряду. Законодавство Другої республіки.
3. Червневне повстання в Парижі.
4. Диктатура республіканців. Конституція 1848 р.
5. Піднесення демократичного руху навесні 1849 р. “Нова Гора”.
6. Діяльність Законодавчих зборів 1849–1851 рр. Бонапартистський переворот 2 грудня 1851 р. та його наслідки.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Альперович М.С., Слезкин Л.Ю. История Латинской Америки (с древнейших времен до начала XX века). М., 1991.

2. Вейбуль Й. История Швеции. Стокгольм, 1994.
3. Всемирная история: Европа под влиянием Франции / А.Н. Бадак, И.Е. Войнич, Н.М. Волчек и др. Мн.-М., 2002. 560 с.
4. Галкин И.С. Создание Германской империи. 1815 –1971. М., 1986.
5. Гергей Е. История папства. М., 1996.
6. Дейвіс Н. Європа: Історія / Пер. з англ. П. Таращук, О. Коваленко. Київ: Основи, 2020. 1464 с.
Допоміжна:
7. Дробков В.А. На перекрестке дорог, культур, истории. Очерки о Бельгии и Люксембурге. М, 1989.
8. Европа, США и колониальный мир / Под ред. Б.М.Туполева. М., 1988.
9. Зверева Г.И. История Шотландии. М., 1987.
10. Иванян Э.А. История США. М., 2004. 576 с.
11. История Европы. От французской революции конца XVIII века до Первой мировой войны. М., 2000. Т. 5. 676.
12. История Европы. Т. 4–5. М., 2000.
13. История Ирландии. М., 1980.
14. История Норвегии. М, 1980.
15. История Франции / Под общ. ред. Ж.Карпантье, Ф.Лебрена. СПб., 2008.
16. Історія сучасного світу: соціально-політична історія XV–XX століть: Навч. посіб. / Ю. А. Горбань, Б. І. Білик, Л. В. Дячук та ін.; За ред. Ю. А. Горбаня. К., 2003. 435 с.
17. Крип'якевич І. Всесвітня історія: У 3 кн. К., 1995. Кн. 3. Найновіші часи.
18. Матьез А. Французская революция / Пер. с фр. К. И. Цидербаума. Ростов-на-Дону, 1995. 387 с.
19. Ревуненков В.Г. Очерки по истории Великой французской революции. Ч. 1. Падение монархии. Л., 1982. 242 с.
20. Ревуненков В.Г. Очерки по истории Великой Французской революции: Якобинская республика и ее крушение. Л., 1983. 288 с.

Допоміжна література:

21. Германская история в новое и новейшее время / Под ред. С.Д. Сказкина. М., 1970. Т. 1,2.
22. Дебидур А. Дипломатическая история Европы. Ростов-наДону, 1995.
23. Ерофеев Н.А. Промышленная революция в Англии. М., 1965. 184 с.
24. История Парижской коммуны 1871 г. М., 1971.
25. Кан А.С. История скандинавских стран (Дания, Норвегия, Швеция). М., 1980.
26. Лойберг М.Я. История экономики. М., 1998.
27. Манфред А.З. Три портрета эпохи Великой Французской революции. М., 1989. 440 с.
28. Манькин А. С. История двухпартийной системы США (1789–1980). М., 1992. 387 с.
29. Невлер В. Е. Демократические силы в борьбе за объединение Италии. 1831–1860. М., 1982. 374 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

- «Виртуальный музей». URL: <http://vm.kemsu.ru/>
«Всемирная история». URL: <http://historic.ru/>
«Всемирная история». URL: <http://www.world-history.ru/>
«Всемирная энциклопедия искусства». URL: <http://artprojekt.ru/>
«Исторический портал». URL: <http://www.enciklopedija.narod.ru/index.html>
«Мир истории». URL: <http://hworld.by.ru/>
Общеисторический форум «Новый Геродот». URL: <http://www.gerodot.ru/>
«Библиотека Гумер – гуманитарные науки». URL: <http://www.gumer.info/>
Библиотека всемирной литературы. URL:
<http://izbakurnog.historic.ru/books/item/f00/s00/z00000008/>
Бібліотека з історії. URL: http://libelli.ru/library/tema/sc/hist/for_hist.htm
Бібліотека сайту «Всемирная история». URL: <http://historic.ru/books/index.shtml>
Бібліотека сайту «Мир истории». URL: <http://hworld.by.ru/>

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад освітнього менеджменту, економіки, права тощо;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- виконати творчу роботу, підготовка якої є обов'язковою умовою допуску до заліку.
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 60 балів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view>)). У процесі навчання та при підготовці проектної заявки забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

Розподіл балів

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на практичному занятті	15	3	до 45
Контрольна робота	1	5	до 5
Самостійна робота	1	10	до 10
Творча робота	1	10	до 10
Екзамен	1	30	До 30
Усього:			до 100